Ч. 243 (11.593). Львів, четвер 31. жовтня 1929. [illegible] Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ. Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА. Місячно: в краю 5·00 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Комуністичний напір на село в УСРР.

Львів, 30. жовтня 1929.

Комуністи продумують знов дуже інтенсивно над тим, як зломити українське село. Поправді кажучи, то вони все над тим думали, з дня на день вигадували нові засоби, якими мали те село покорити, а деколи то й приєднати для себе. Одначе всі дотеперішні їхні засоби з правила їх розчаровували. Українське село остало таким як було. Воно комуністів не любить, воно їм противставиться, особливож у часі всяких т. зв. кампаній. Тепер на черзі хлібозаготовча кампанія, яка ще не тільки не покінчилась, але навпаки: розтяглась так, що не знати чи й до слідуючих жнив комуністи витягнуть від українського селянина стільки хліба, скільки потребують.

Отже у звязку з цьогорічною хлібозаготівлею, що відбувається дуже важко, а до якої комуністи прикладають незвичайно велику вагу (не даром же в цій справі приїздив свого часу з Москви народній комісар СРСР Мікоян), почали вони знов серіозно думати тим разом уже над остаточним приборканням (а не приєднанням) українського села. Комуністи рішили „зміцнити — як вони кажуть — лави сільсько-господарського пролетаріяту", щоби при їх допомозі ослабити загальний спротив селянства комуністичним драчкам.

У передовій статті „Пролетарської Правди" з 24. жовтня ц. р. читаємо про це: „соціялістична реконструкція сільськогоо господарства, звязана з підсиленим наступом пролетаріяту на капіталістичні елементи села, спричинює скажений опір від куркульських пропарків, спричинює чимраз гострішу клясову боротьбу. У безсилих намаганнях стати на перешкоді соціялістичному наступові (читай: хлібозаготівлям, примусовим внутрішним позичкам, примусовому, але офіціяльно т. зв. „добровільному самообкладанню" і т. д.! — Ред.), втрачаючи одну по одній свої позиції, куркуль удається до всіх засобів, **від використовування окремих ланок нашого рад. апарату до терористичних актів. Відомості як із цілого Радянського Союзу, так зокрема з сіл Київщини свідчать про богато терористичних актів куркулів (читай: сільського населення! — Ред.) проти представників радянської влади й громадськости, про випадки вбивств та підпалів господарств незаможників (читай: найгірших елементів села!—Ред.).** Наше завдання—на опір куркулів, на кожний терористичний куркульський акт відповісти ще сильнішим наступом, ще дошкульнішим ударом та ще більше зміцнити єдиний переможний фронт пролетаріяту з бідняцько-середняцькими масами селянства".

Наведені слова з передової статті комуністичної „Пролетарської Правди" хіба аж надто вимовні. Українське село стихійно веде очайдушну затяжну боротьбу з комуністичною владою, з комуністичною господаркою і політикою на селі. Останніми часами, як про це свідчать наведені слова, українське село зактивізоване. Комуністи на терор відповідають терором. Вони розстрілюють, арештують і висилають на Сибір або до Соловок, але це нічого не помагає. Біля жертв комуністичного терору творяться ореол мучеництва і всі ті мученики, всі розстріляні чи запроторені до тюрем находять численних фанатичних наслідувачів їхніх вчинків, находять месників. Коли зважити, що ця активізація українського села скріпилася саме тепер, після деякої передишки, на девятому році большевицької диктатури на Україні, а на 11-тому після большевицької революції в Московщині, то слід ствердити, що тільки загроза самої екзистенції може гнати українське селянство до терористичних актів, доконуваних на представниках рад. влади і ком. партії. Дійсно, за весь час валяли, видно, українському селянству стільки розтопленого сала за шкіру, що воно в розпуці кидається голіруч на узброєного до зубів противника.

Комуністи відповідають на це чимраз то „дошкульнішими ударами" і таким чином витворюється в українському селі [illegible] до. Українське село стогне, мучиться і крівавиться. В такому то стані українського села комуністи беруться консолідувати сільську голоту, що в офіціяльній комуністичній мові зветься „зміцнюванням лав сільсько-господарського пролетаріяту". До того „пролетаріяту" намагаються вони втягнути всіх наймитів і в тій цілі почали ударну кампанію. Але річ у тім, що чесний сільський пролетаріят не рветься до комуністичних сільських установ. Наймитів організують комуністи вже кілька літ і досі їх не зорганізували. Тепер вони беруться уряджувати руками державного апарату наймитські страйки. Виглядає це на дивогляд, але комуністи трактують справу серіозно. При допомозі наймитських страйків хочуть вони оживити наймитів і примусити їх до організації, що малаб разом з комнезамами противставитись працьовитим господарям на селі. Ми вже нераз вказували на обставину, що й до комітетів незаможних селян, цієї фортеці комунізму на селі, направду незаможні селяни-господарі не йдуть. В тих комітетах організується переважно сільський т. зв. люмпенпролетаріят, якому на сільському господарстві не залежить, а який, найшовшись у підтримуваній комуністами організації т. зв. незаможників, галапасує на живім організмі українського села, користується пайками, субсідіями і т. д., а за те веде нагінку на т. зв. куркуля та є оком і ухом влади на селі. Отже під „зміцненням лав сільсько-господарського пролетаріяту" треба розуміти ще більше упривілеювання всієї тієї сільської голоти, що нині купчиться біля комнезамів. В тій ціли задумують большевики „поширити" і права та обовязки сільських рад, тобто дати у сільських радах виключний голос сільському люмпенпролетаріятові, який може віддатись на службу не тільки комуністам, але й усім, що йому добре заплатять чи то грішми чи натурою.

У відповідь на зактивізування української хліборобської маси комуністи збільшують ряди своїх довіреників на селі та хочуть їх теж зактивізувати, нацьковуючи проти т. зв. куркулів, тобто проти солідних рільників. Це зветься по комуністичному також поглиблюванням клясових суперечностей на селі. Словом під впливом прикрого досвіду з цьогорічною хлібозаготівлею комуністи пішли на шлях дошкулювання українському селу. Нема сумніву, що терор і нагінка зможуть на деякий час зломити активізм українського села, але при першій ліпшій нагоді він може проявитись ще грізніше та прибрати більші від льокальних розміри.

На економічні теми.

Риск у кооперативному житті.

У нас можна стрінути часто пересторогу перед т. зв. рисковними кроками. Навіть в одній із статтей „Госпол.-Кооп. Часопису" подається осьтаку раду: „Пропагування незорганізованої льокати ощадности в якімсь продукційнім підприємстві, яке має принести вкладчикові куди більші відсотки та ще й дасть йому заняття, є невідповідальне, бо таке шукання за високими відсотками і ще дальшими зарібками звичайно кінчиться тим, що малий вкладчик у погоні за великими інтересами в незнаних підприємствах затрачує всю свою тяжко придбану ощадність, а відтак стає поширювати зневіру у свої власні сили". Словом: не рискуй, а спокійно живи на світі!

Поради автора видаються на перший погляд такими правильними, як правильним є твердження, що головою муру не пробєш. Але зараз таки насувається на думку питання: чи направду риск кінчиться звичайно стратою ощадности і поширюванням зневіри? І друге питання: чи направду наше господ. життя переповнене рисковними підприємствами так, що аж треба здержувати людей від цієї пристрасти?

Але заки відповімо собі на ці питання, подумаймо вперед, чи моглиб ми найти такі поради у жидівській пресі та літературі (бо вони моглиб бути для нас найбільше міродатними), або чи найшли ми хоч одного жида, який [illegible]

би в житті такої тактики. І дарма, не найдемо. Навпаки: коли переглядати економічну чи яку іншу жидівську літературу, то з неї видно, що ціла історія жидів, цієї чудної ростини, що вється між іншими деревами-народами, просто переповнена рискантними подвигами на кожному полі, а вже безумовно найбільше на господарському. І не даремно величає німецький економіст Сомбарт*) історію жидів, і не тому називає їх найціннішим народом, що вони боялися риску, а навпаки: саме тому, що наражуючись на небезпеки втрати майна і життя, творили не лише свою історію і своє господ. життя, але навіть історію господарства інших народів. Про те, який визначний зміст життя заповнювали у жидів питання господарського поступу, свідчить і жидівське святе письмо, переповнене також господарськими порадами з різних ділянок життя, в роді того: „Будеш позичати багатьом народам, але затягати позички не будеш у нікого", або: „Майно багатого є для нього кріпостю", чи: „Короною мудрости є багатство", або: „Краще вмерти, ніж бути прочанком у чужих".

Ніякий поступ не може обійтися без риску. Сомбарт подає сотки прикладів рисковних кроків жидівських підприємств, от хочби тих, що фінансували Колюмба чи Магеляна у їх відкриттях та пускалися з ними в незнані світи.

Та чи лиш жиди є рискантами? Ще донині стоїть на терені американських фабрик Крупна мала кузня першого предка рисканта, як свідок того, що з малого можна дійти до величі. Знов-же Івар Кренгер, званий нині сірниковим королем Европи та першорядною звіздою на небосклоні міжнародного капіталу, що захопив у свої руки сірниковий промисел у 40 державах, між ними і в Польщі, а в останніх часах і в Німеччині, зачав свій наскрізь рисковний похід на здобуття своєї нинішньої могутности зі 100 долярами в кишені. А нині він дійшов до міліярдового майна і фінансової помочи у нього жебрає не одна держава. А німецький фабрикант роверів і самоходів Клєєр у Франкфурті зачав свою карієру від бідного механіка при направі старих роверів. І риск усіх тих і інших великанів хіба не був і не є злим дорадником чи злим прикладом. Навпаки: вони стали світилами для інших, всебічним доказом того, до чого може дійти рухливість, підприємчивість, риск. Але чи треба наводити ще більше прикладів? Ось професор Гансвальд подає у своїй науковій праці „Promessa" основну аналізу підстав і розвитку промислу та ні на хвилю не стримується перед заохочуванням своїх слухачів до риску, очевидно: етичного, такого, як це саме нам потрібно.

Не можемо забувати і на те, що не булоб досі ні одного винаходу ні відкриття, не булоб поступу ні зросту культури, якщо люди не важилися на риск і то на риск не лише життєвої дрібнички-майна, але й власного життя. І не в зобогачуванні, але саме в рисках лежить глибока поезія і зміст людського життя. А цього саме ми ще не маємо. Має її хіба наш хлібороб, що рискує, кидаючи заощаджене зерно в землю. А рискує він завжди і вперто, хоча вже нераз стратив у землі свою тяжко придбану ощадність.

Чим пояснити собі страх перед риском наших людей? Маю під рукою реферат д-ра Райса, відчитаний недавно у Відні. Референт каже, що людина приходить на світ з пожаданням чинности, рухливости. Та родичі потребують вже задля свойого віку спочинку і спокійного окруження й тому змушують і своїх дітей до спокою, до нерухливости. Головно змушують вони до того тих неспокійних дітей. Вони несвідомі того, що своїм поступованням підкопують природне пожадання дітей, цей дар їх до чинности, не радости життя, вони відбирають їм спосібности до успіхів. Так допроваджують з часом до того, що [illegible]

*) Werner Sombart: Die Juden und das Wirtschaftsleben. [illegible]

замісць ввести дитячі бажання чину до замилування для продуктивної праці, до корисних змагань, вони защіплюють у них почування вигід, лінивства, недостачі підприємчивости й відваги, неохоту до риску.

Ще одно. Недавно, бо 17-го цього місяця, сказав один наш львівський громадянин при нагоді рефератів, виголошених дрогобичанами про конечність розбудови нашого нафтового промислу, ось таке: „Ми, львовяни, вже перемучені, переденервовані, емерити, що потребують спокою; тому не до нас ідіть з вашими проєктами". А знов другий бесідник доповнив першого: „Ми, інтелігенція не творимо, дарма, що маси стихійно цього від нас вимагають. Живемо придбаннями з минулих літ. І це для нас чи не найтрагічніше"...

Подаючи дослівно ці гіркі слова дискутантів та маючи на увазі реферат д-ра Райса, я й подумав, чи не є ми такими батьками, що потребують спокою. А тоді чи не краще лишити дітей самим собі та не страшити їх наслідками риска. А не ялося страшити тим більше, що ми є може одиноким поміж культурних народів, які ще не засмакували тої принади до великих діл, якою саме є риск.

Справою господарської публіцистики є не стримувати у нас підприємчивости, але піддавати під розвагу нові думки, проєкти, системи праці, заохочувати і до рисковних підприємств, бо лиш у них і через них викристалізується відвага заглянути небезпеці у вічі і її побороти. А радити уникати риску та страшити стратою тяжко придбаної ощадности — це те саме, що вертати до тих передвоєнних часів, які схарактеризував Грушевський ось такими словами: „Ліплення сотиків, тай більш нічого".

Врешті-решт, навіть коли не обернемо тяжко заробленої ощадности задля страху на підприємства, то — як це доказала війна — ощадности можуть зникнути як камфора в наших таки кишенях чи касах. Значить: і тут без риску не обійдеться, бо риск — це природний товариш життя.

М. Творидло.

Складайте жертви на оселю українських робітників пера!

Памятайте про українських інвалідів!

ВСТУПАЙТЕ МАСОВО В ЧЛЕНИ Т-ВА ДОПОМОГИ ІНВАЛІДАМ!

Зближається традиційний місяць грошевих жертв на удержання українських інвалідів. 200.000 зол. треба річно, щоб українським інвалідам дати ту мінімальну ренту, яку вони від Товариства одержують.

Товариство Допомоги Інвалідам вже не має ніяких грошевих засобів. Останні гроші видано попереднього місяця на ренти.

Обовязком усіх свідомих громадян є стати членами Товариства Допомоги Інвалідам. Сповніть цей обовязок тепер у місяці листопаді! Вишліть місячну вкладку (50 сот.), або річну вкладку (6 зол.) і самі переконайте своїх найближчих, приятелів і знайомих, щоби й вони стали членами УКТДІ та вислали свою вкладку.

Допомогати інвалідам Української Армії мусить цілий нарід. Не обовязком, але почестю є стати членом УКТОДІ, стати в ряди тих, що несуть поміч своїм інвалідам. Тому масово вступайте в члени УКТОДІ і присилайте членські вкладки на адресу: УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ДОПОМОГИ ІНВАЛІДАМ у Львові, Руська 3/II, або долученими чеками.

ЗАМІТКИ і ВІДГУКИ.

Національна програма „новітнього" польського націоналізму і „новітнього" рос. демократизму.

Пос. Недзялковський, зупиняючись недавно над національним питанням у Польщі, що ми порушили в нашій передовиці „Проклін історії", назвав краківський „Іл. КурєрЩодз." виразником „новітнього" польського націоналізму. Стремлінням того „новітнього" націоналізму є приспішена польонізація непольських народів усякими можливими способами і засобами.

На це відповідає поширений краківський жовтий орґан передовицею „До чого стремимо і що поборюємо в справі національних меншостей".

Отже краківський орґан зазначує, що

„ми ніколи не говорили про конечність винародовити національні меншости".

Він болів над змарнуванням корисних для денаціоналізації історичних нагод і жаліє, що їх важко тепер відробити в повному обємі. І тому „Іл. Кур. Щодз." домагається,

„щоби державна політика не підлягала підшептові доктрин і щоби польська держава власними силами (?!) і власними засобами (?!) не створювала штучних умов для меншостевого націоналізму".

Раз пустивши таку брехню, немов то польська держава „власними силами і власними засобами" підтримує „меншостевий націоналізм", носій „новітнього" польського націоналізму дальше плете теревені, що — мовляв — польський уряд не використав відповідно „старорускіх тенденцій", які протиставляться українізмові; що віддає томуж українізмові правління душ серед „руського" населення; що занапастив „креси". Ті докори звертаються теж на адресу польської лівиці, яка ніби то в імя угодової фантазії відсуває на задній плян інтереси польського населення на „кресах" та ослаблює його кольонізаційний гін. А діється це тоді, коли навіть „меншостеві" соціялісти визначаються неґативним відношенням до польської держави, чого доказом те, що вони ніколи не склали заяви, в якій признали би нинішні границі Польщі.

Згадавши про потребу репресій супроти „ворожих до держави акцій", представник „новітнього" польського націоналізму зясовує таку програму у відношенні до „кресів"":

„Домагаємося охорони польського стану посідання і зміцнення того (себто польського) елементу шляхом вдумчивої, витрівалої і нікого не кривдячої кольонізаційної акції на окраїнах, які можуть помістити ще багато населення. Домагаємося, щоби не створювати штучних перепон атракційній силі польської культури на меншостеве населення. Вкінці домагаємося, щоби польська держава перестала — після 11-тилітніх досвідів — займатися всякими експериментами в меншостевій ділянці".

Для населення „кресів" вистане забезпечення спокою і безперервности праці та запевнення господарчих основ істнування.

Як бачимо, то „Іл. Кур. Цодзенни", який недавно відгребав теорію Ґрабського про розбиття українського народу на „етнічні ґрупи": русинів, українців, лемків, бойків, гуцулів і... тухолян, тепер висуває „нову" концепцію: втримати українське (окраїнне) населення в стані травоїдної худоби шляхом забезпечення йому спокою, безперервности праці і основ веґетації. А врештою, на українсько-білоруську національну територію повинна бути пущена дальша хвиля польської кольонізації з атракційністю польської культури.

Ясно, що при такій програмі відпадає примусова польонізація.

Створивши таку програму, яка — до речі кажучи — віддавна переводиться на українській території під Польщею, „Іл. Кур. Цодз." разом із Босідовським журиться долею Наддніпрянської України. В ч. 297 з 30 ц. м. поміщує цей

ЕДҐАР АЛЛАН ПО.

Убийство на вулиці Морґ.

(Продовження.)

Аналітичний хист не треба змішувати з простою вибагливістю, винахідчивістю, бо аналітик це доконче винахідчива людина, а ця остання часто буває зовсім нездатною до аналізи. Конструктивну чи комбінаційну здатність, що нею звичайно виявляється винахідчивість — френольоґісти (на мою думку, хибно) приділяють цій здатності осібний орґан і вживають її за первісну силу — так часто відзначували в людях, котрих інтелект під іншими поглядами стояв на межі ідіотизму, що на цей факт звертали увагу всі дослідники духового життя людини. Між винахідчивістю та здатністю до аналізи істнує справді далеко більша різність, як між фантазією та уявною здатністю, але різність ця має в собі дуже точну анальоґію. Виявляється, дійсно, що винахідчива людина завжди схильна фантазувати, а люди з правдивою уявною здатністю завжди аналітики.

Дальша розповідь буде читачеві до деякої міри мов би коментарем до поданих тут тверджень.

Пробуваючи у Парижі на весні і частину літа 18 року, я зазнайомився там з месіє К. Огюстом Дюпен. Цей молодий добродій походив з прекрасного, справді славного роду, але сплетіння примхливих подій звело його на таку вбогість, що енерґія його вдачі скривалася перед нею, і він перестав пробиватися в світ чи турбуватися тим, щоб повернути собі маєток. Доброзичливість вірителів полишила йому незначні рештки батьківських маєтків, і на прибуток із них, шляхом пильної економії, він спромагався забезпечити собі все доконче потрібне на прожиток, а поза цим нічим не журився. Що-правда, книжки були йому єдиною розкішю, а в Парижі добувати їх легко.

Ми зустрілись у перше в маловідомій книгозбірні на вулиці Монмартр; а що обоє шукали там одніеї, вельми рідкої і визначної книги, це навязало між нами міцний звязок. Ми побачились знову і знову. Я глибоко зацікавився інтимною родинною історією, що її він докладно мені розповів з усім щиросердям, властивим французові, коли він сам собі стає темою. Мене дивував також широчезний обсяг його лектури; і над усім, я почував, що дикучий жар і животворна свіжість його уяви запалювала мені душу вогнем. Шукавши в Парижі деяких обєктів, що стали в той час моєю метою, я почував, що товариство такої людини булоб для мене цінне понад усяку міру; і це почуття я визнав йому. Нарешті прийшло до того, що ми рішили жити з ним спільно протягом мого перебування в місті; а що мої обставини були дещо не такі трудні, як у нього, мені дозволили оплачувати нашу спільну кватиру. Відповідно до фантастичної хмурности наших настроїв, це був пошарпаний часом химерний будинок у далекій і безлюдній частині передмістя Сен-Жермен; через якісь забобони, що за ними ми не допитувались, він довго стояв порожній і в занедбанні доживав свого віку.

Колиб світові став відомий спосіб нашого пожиття в цьому місці, нас узялиб за божевільних — хоч може нешкідливої натури. Наша відлюдність була цілковита. Ми не приймали в себе нікого. Справді, місце нашого сховища я дбайливо держав у секреті від мого давнього товариства, а Дюпен уже багато літ перестав бути знаним чи знатися з ким у Парижі. Ми жили єдине самі з собою.

Це була фантазія мого друга (бо як інакше я мав би це називати?) — бути закоханим у Ніч для Неї самої; і цій примсі, як і іншим його дивацтвам, я без опору піддавсь; взагалі я давався на волю його диким химородам з цілковитим безвладдям. Чорна Богиня не моглаб сама повсякчас перебувати з нами; але ми мали змогу фальшувати її присутність. При першому блискові дня ми зачиняли всі масивні віконниці нашого древнього дому, засвітивши двоє свічок; насичені кріпким ароматом, вони давали тільки примарне і вилиняле проміння. З їх помічю ми заглибляли душі у сни — і так читали, писали чи розмовляли, поки годинник обвіщав нам наближення правдивої Тьми. Тоді ми вихоплювались на вулиці, рука в руку, і далі провадили там наші денні розмови, або, допізна блукаючи безбач по всіх усюдах, шукали в буйних тінях і сяйвах людного міста безконечности духових подражнень, що їх може дати спокійне спостеріґання.

При цій нагоді я не міг не помітити і не дивуватись надзвичайним аналітичним здатностям Дюпена, хоча й готовий був цього сподіватись від його багатої думки. Він, сам, здавалося, діставав палку насолоду у вправах цієї здатности — може, в самім виявлянні її на люди — і не вагався признатися втіхи, що з цього походила. Він хваливсь мені стиха, вдоволено підхихикуючи, що більшість людей має для нього вікна у грудях, і звичайно підпирав це твердження простими і разючими доводами своєї інтимної знайомости з моєю власною душею. Його маніра в цій хвилині ставала холодна й абстрактна, очі втрачали будь-який вираз, а голос, звичайно прекрасний тенор, здіймавсь на високий дискант і, я сказав би, звучав капризно, колиб не розважність і цілковита чіткість мови. Спостеріґаючи його в такому настрої, я часто роздумував над старою фільософією Роздвоєної Душі і тішився уявою двоїстого Дюпена — творця і аналіста.

Не думайте, з того, що я тут сказав, що я відкриваю якусь тайну чи пишу який роман. Те, що я описав у тому французі, це був тільки наслідок подражненої, а може і хворої думки. А втім, щодо характеру його зауважень у таких випадках, приклад найкраще може передати мою думку.

(Продовження буде.)

орган розмову на тему визволення Рад. України від диктатури Кремлю.

Бесідовський каже, що „український нарід у Радянщині у своїй боротьбі за визволення повинен рахувати на підтримку всієї світової демократії та *демократичних кол тих країв, де живе українське населення*... Не вирішую згори майбутніх форм української державности. Визволення від диктатури Сталіна основної маси українського народу, що живе в межах Рад. Союзу, є єдиним способом правильної розвязки української проблеми. Теперішня державна автономія, що в найліпшій своїй формі доходить до широкого федералізму і навіть — може бути — що наближується до федерації, дала би спромогу українському народові нормально організувати своє державне життя. *Український нарід не має ніякого упередження проти демократії тих країв, які заселює.* Він памятає історію боротьби за своє національне визволення. Памятає він теж провал спроб зорганізувати „союзну“ незалежну Україну. Вважаю, що єдиним виходом із теперішньої ситуації є надання українським народнім масам найширшої реґіональної автономії... Така розвязка квестії не лише нормально розвяже процес українського національного визволення, але *без сумніву буде основою до повного погодження російської і польської демократії*“.

Як бачимо, то тепер знову всякі чинники забираються до розвязки української квестії в межах Польщі і навіть поза нею. Знаємо „програму“ пос. Недзялковського і ППС, щоби шляхом співпраці з „меншостевими“ соціялістами дійти до спільної розвязки. Знаємо „програму“ „поступового“ польського націоналізму, яка уміщується в дальшій польонізації української національної території під Польщею й атракції польської культури та боротьби з „меншостевим“ націоналізмом. Знаємо вкінці „програму“ Бесідовського, який хоче розвязати українську проблему руками польської і російської демократії на основі „найширшої реґіональної автономії“.

В памяти нам, як розвязувала українську проблему російська демократія (акція Оберучева), бачимо, як розвязує її польська. Не сумніваємося, що в цьому питанні погодилася би російська і польська демократія.

УСДП. розбудовується.

Український Професійний Конґрес у Львові.

В своїм часі подали ми умову УСДП і ППС в справі влаштування між іншим відносин в професійних спілках на українській території під Польщею. Саме тепер приходить черга на здійснення тієї умови. На днях віднісся гол. секретар Центральної Комісії Проф. Союзів пос. Жулавський до Секретаріяту УСДП у справі організації Української Професійної Комісії.

Для вибору тієї комісії, якої завданням вести агітаційну, організаційну і культурно-освітню працю серед українських робітників, відбудеться 1. листопада Український Професійний Конґрес з таким порядком нарад: 1) Відкриття конґресу, 2) привітання, 3) реферат П. Буняка „Український пролетаріят у професійному русі“, 4) реферат Ів. Квасниці „Організація і тактика“, 5) реферат Тимкова з Дрогобича „Мета Української Професійної Комісії“, 6) вибір комісії і професійного секретаря і 7) внесення.

В конґресі візьмуть участь делегати українських робітників з кожного професійного союзу, що належить до Центр. Комісії Профес. Союзів у Варшаві. Кожних 100 робітників має право вислати одного делеґата.

Цей крок пепесівців, які годяться на поділ впливів в професійних організаціях на українській національній території, виводить з рівноваги санацію. „Дзєннік Львовскі“ добачує в цьому просто зраду польських інтересів, пишучи:

„Після політичних крутійств пепесівців, після намагання очорнити Польщу в опінії світу, прийшла черга на організування національних меншостей в Польщі. Своєю поведінкою декавісти доказують, якою чужою є для них славна колись минувшина ППС. Назовні для вічевої публики пп. Ліберман, Недзялковський, Дашинський, Прагер, Жулавський, мають патріотичну фразеольоґію, а одночасно заключують союзи з комунізуючими бундівцями й українцями. Відкриття правдивого обличчя ППС без сумніву причиниться до висвітлення політичної ситуації, яка вже сьогодні редукується до простої проблеми: хто палиться для держави, а хто проти держави“.

Комуністична „тройка“.

Сталін диктатором. — Його підчинені і його реєстр. — Його вдача.

Під таким заголовком „Матен“ приносить нову статтю Бесідовського, дня 24-го ц. м.

Радянський Союз є в руках Сталіна, диктатора. Диктатор має двох помічників. Це називається тріюмвірат, або по російському „тройка“. Між двома дишлями запрягають здоровенного коня, що вдержує весь вантаж, а по боках дають йому дві лекші коняки, що помагають йому, коли іде під гору і розторощують прохожих, коли зїзджає вниз.

„Сталін — тягун, Молотов і Каганович — підтяжники, перший і другий секретар Центрального Комітету Комуністичної Партії. Вони є панами. Вони проводять партією, III-ім Інтернаціоналом, радою народніх комісарів, радою оборони, найвищою економічною державною радою. Ця „тройка“ не є організацією ні колеґією рівних собі: ці два інші виступають наперед аж тоді, коли „голова“ вибився зі сил, перетяжений працею.

„Сталін є незаперечним провідником політичного бюра, себто ячейки, що адмініструє III-ім Інтернаціоналом і Радою Комісарів. У принципі політичне бюро є колеґією, організаційною радою рівних членів. Та фактично все заздалегідь є передрішене Сталіном. Перед роком інші члени політичного бюра (Калінін, Ворошилов, Рудзутак) підносили трохи голос. Тепер це череда, що голосує. Ячейка опозиції (Риков, Томський, Бухарін) заломалась, бо Томського й Бухаріна викинули, а Риков гнеться перед Сталіном, щоби зберігти своє становище голови ради комісарів СРСР.

„Варейкіс, член центрального комітету, що минулого року в серпні був у Парижі, оповідав мені як Сталін „узяв“ Рикова. Указом підписаним через себе, без порозуміння з кимнебудь, Сталін звільнив Рикова з його обовязків голови ради комісарів СРФСР, заступивши його Сирцовим, слухняним товаришем. Одночасно Сталін казав передати Рикову добру раду: „Коли ти будеш пручатись, то таксамо вилетиш з ради СРСР“.

„Риков налякався. Він страшенно любить владу і „державні обовязки“. Це його тішить як дитину. А вже щодо ідей! Досить почути раз Алексея Івановича Рикова, коли випє кілька чарок горілки в гуртку своїх товаришів; найзвичайніша його промова є більше контр-революційна, ніж якийнебудь „білий“ часопис у Парижі.

„Але Сталін вибачає йому багато, бо він знає, що Риков це одна з моральних сил партії, зрештою Риков є, на його думку, зовсім нешкідливий.

„Політичне бюро, що панує над СРСР і над III-ім Інтернаціоналом стало від якогось часу дорадчим органом при диктаторі. Це немов прикраса приписана законом.

„Особистий вплив Сталіна є нині більший, ніж вплив Леніна в його найкращій добі. *Сталін є абсолютним монархом.* Він тримає своє окруження своєю ідеольоґічною чесністю, своєю вірою, своїм хистом організатора, леґендою, що його відхід спричинить катастрофу і... страхом!

„Цей страх є природний. Бюро Сталіна є повне реєстрів, що характеризують особисті прикмети й хиби визначних членів партії. Як довго хтось сидить тихо, реєстр спить; колиж тільки хтось починає проявляти спротив, реєстр викидає зі себе ріжні інформації, записки й комунікати, щоби підорвати цю особу в партії і засудити її на прогнання з партії, а часом і на заслання.

„Ніодна дирекція поліції в Европі не має таких реєстрів як Сталін.

„Раз Петровський, голова Українського Центрального Комітету, не виконав наказу Сталіна. Сталін викликав його до Москви і пхнув пальцем у реєстр: „Гляди! У 1902 р. за царського режіму ти цілувався з одним царським ґенералом! Хочеш мати неприємности?“

„Сталін говорить з сильною вимовою грузинською. Він не є промовцем. Коли промовляє, часто заглядає в папір. Він робить враження на слухачах не арґументами, але тоном і жестами. Він має звичку вживати найгрубших висловів, головно, коли є в своїм „політичнім бюрі“.

„Сталін живе в околиці Москви на „Горках“, у віллі, де доживав своїх днів спаралїжований Ленін. Він домосід і піддержує особисті звязки тільки з Ворошиловим, Кагановичем, Орджонікідзем і Мікояном. Він страшенно любить бути популярним серед молодих; він скликає часто довкола себе комуністичну молодь і довго розмовляє з нею. Він пє мало, тричі річно і не грає в карти. Минулого року не знати чому він почав нараз учитись по англійському. Після довших зусиль за рік він дійшов до того, що почав зі словником читати англійські часописи...

„На Ґорках його стереже відділ Ґ. П. У. (черезвичайки) з 15 людей. Що дня в 9. г. у ранці сильне, зачинене авто везе його в Москву. Двох чекістів сидить на переді. Відчинене авто з чекістами іде у деякому віддаленні за ним. Шлях з Ґорок стережуть днем і нічю аґенти черезвичайки“.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Осінь.

Надійшла до нас осінь. Вигнала збіже до стоділ, відправила перелетні птиці в вирій і квочкою розсілася на голих полях.

Тополі біля шляху, що до недавна пишалися дорогими вборами, стоять тепер нагі мов старі дівиці над рікою. Сухі руки попідносили вгору і просять у неба сонячної купелі, але замість неї одержують холодну, дощеву купіль. Зимний вітер, що ціле літо таївся десь у кутику, тепер вийшов і гуляє по пустих полях. Термосить віттями топіль, брукає в болоті золотий шовк уборів, пяним реготом людям сон перебиває.

А люди скорчились, зібгалися в собі, дехто вже й у пальці похухує.

— Зима іде! — кажуть на поздоровлення.

— Селяни впевняють, що буде така, як минулого року.

— А як ви з вуглем?

— На місяць стане.

— А потім?

— Може Бог дасть, що селяни помиляться.

— Дав би Пан-Біг.

— Скажіть мені, чого той вуголь такий дорогий? Копальні є в краю, а за опал як за рідну маму!

— Кажуть, що польський вуголь у Швеції по 15 зол. за тонну.

— Ох, колиб так не було мита, спровадили би зі Швеції.

— Що думаєте! Перевіз напевне не коштував би 55 золотих.

— В такому разі посли повинні домагатися, щоби знесли мито на вуголь зі Швеції. Заробилаб на тім і держава і ми. Держава експортувалаб більше вугля за границю, а ми малиб його за дешеві гроші.

— Коли вже на те пішло, то не зашкодилоб знести мито і на галицький цукор з Австрії.

— Правда. Але хто знає, чи нема ще яких продуктів!

— Напевно є.

— Ох!

— Ех!

— А як ви з уборами?

— Добре!

— І я добре. Гранатове перелицював, буде на параду, а на будень маю ще сурдут і дві парі штанів.

— Е, то ви паняга! Я своє гранатове перелицював два роки тому. А на будень — сурдут ще добрий, але штани як решето.

— Певно фланелі в бюрі не підкладаєте!

— Я мав фланелю цілий рік, але треба було жінці до сукні.

— То ваша пані нову сукню справляла?

— Нова-ненова, але мусить мати щось на вихід. Спорола старий плащ, додала ковнір з моєї фланелі і кажу вам — пріма!

— Десь люди мають щастя до жінок! Моя не вміє собі так порадити. Взяла на рати по 5 золотих метер. Ріже мене без ножа.

— Молода! Хоче ще блестіти. Зате ви з дітьми не маєте клопоту.

— Богу дякувати, якось досі спокій.

— А я... Минулого місяця ґузики до плаща, цьому знову рисунковий зошит... Хоч сядь тай плач.

— Уявляю собі...

— А ще як зима прийде гостра...

— Може Бог дасть, що ні...

— Може...

Обидва зітхають і, помовчавши хвилю, розходяться, бо папірова підошва не видержить довго вогкости.

Галактіон Чіпка.

Після смерти князя Більова.

Як це вже ми писали, в Римі помер бувший німецький канцлер князь Більов. Німецька преса подає його біографію та підкреслює його велику ролю в житті Німеччини перед війною. Князь Бернард фон Більов народився 1849 року Кляйнфльотбеку і був сином німецького міністра. Від 1873 р. займався політичним життям Німеччини, в році 1888 був німецьким консулем у Букарешті, а 1897 був іменований міністром закордонних справ. За придбання для Німеччини островів Каролінів Більов дістав титул графа, а 1900 його вибрано канцлером на місце князя Гогенльоге.

Невдачі його політики підчас повстання в німецьких кольоніях в південно-західній Африці та конфлікт з консервативними партіями ослабили впливи й авторітет Більова і втративши хвилево симпатії в цісаря, князь Більов уступив своє становище канцлєра Бетман Гольвегові.

В закордонній політиці Більов мав далі деякі успіхи і за те дістав 1905 року титул князя.

В роках 1908—9 Більова обвинувачували за невдачі Німеччини у боснійській кризі і цей політик усунувся зовсім від дипльоматичної діяльности та жив приватним життям в своїх добрах, або у віллі Мальта в Римі, де жила і його жінка італійська княгиня.

В році 1914 його іменовано послом в Римі, але виступ Італії проти Німеччини припинив діяльність того посольства і князь Більов виїхав до Берліна.

В році 1916 вийшла друком книжечка „Дайче Політік", в якій князь Більов вияснював поодинокі кроки своєї дипльоматичної діяльности та оправдував свої помилки та невдачі. Таксамо його промови вийшли окремою книжкою.

Боротьба з отрутою.

(З діяльности Українського Протиалькогольного Товариства „Відродження".)

(Докінчення.)

Новий статут „Відродження" зачеркує широкі рямки такої протиалькогольної діяльности та найважнішою справою, до якої наше Товариство мусить негайно приступити, є: освідомлювати наші широкі народні маси про шкідливість алькогольних напоїв, при помочі курсів, викладів і відчитів, видавати протиалькогольний часопис і відповідні книжечки, старатись перевести в життя всі протиалькогольні закони, а перш за все протикоршемні постанови. Для виконання всіх тих важних завдань треба багато грошевих засобів, а їх певно дасть наша суспільність своєму протиалькогольному товариству через громадне приступлення в дійсні й спомагаючі члени. Товариство „Відродження" вже й тепер старається по змозі сповнювати згадані завдання.

Недавній Ювилейний Конгрес Т-ва „Просвіта" гаряче піддержав змагання Українського Протиалькогольного Товариства „Відродження". На його відділі „Суспільного Здоровля" зголошено було 14 докладів про шкідливість алькогольних напоїв і куріння тютюну, а внслідом тих докладів були отсі рішення згаданого конгресового відділу:

„З огляду на те, що — як це доказали наукові досліди — алькогольні напої шкодять здоровлю тіла і духа, дегенерують й деморалізують суспільність та доводять її до неминучої загибелі; з огляду на те, що честь нашого народу й наш культурний обовязок вимагають, щоби гроші видавані щорічно на алькогольні напої, що доходять до 400 міліонів — ужити на необхідні освітньо-культурні й економічні цілі, Відділ Суспільного Здоровля Ювилейного Конгресу Т-ва „Просвіта" ухвалює:

1. Взиваються всі наші культурно-освітні й економічні установи станути до боротьби з алькоголізмом і в протиалькогольному дусі виховувати ціле наше громадянство, а в першу чергу молодіж — та для піддержання протиалькогольного руху вступати в члени-прихильники Т-ва „Відродження";

2. Взивається наше політичне представництво всіх партійних угрупувань станути на чолі протиалькогольної боротьби, допомагати переведенню протикоршемних плебісцитів, а для завичаєння свойого рішучого становища в тій справі внести в соймі проєкт цілковитої проґібіції;

3. Взивається всю нашу пресу, без огляду на партійні напрямки, станути також на протиалькогольному фронті та виховувати своїх читачів у протиалькогольному дусі;

4. Взивається всі наші культурно-освітні установи, а зокрема Просвіти, Луги й Соколи, та академічну молодь, щоби вони всі свої прилюдні виступи як: забави, вечерниці, зїзди вистави і попиєи уладжували без алькогольних напоїв, а Союз Кооператив взивається заборонити нашим кооперативам продавати алькогольні напої в своїх склепах;

5. Взивається всі наші економічно-фінансові установи піддержати вибір безалькогольних напоїв, щоби в той спосіб дати початок новій ділянці українського промислу та усунути з загального уживання трійливі й руйнуючі алькогольні напої;

6. Предкладається признати місяць лютий місяцем протиалькогольної пропаганди, а місяць вересень місяцем протикоршемної плебісцитової акції.

Повне засідання Ювилейного Конгресу „Просвіти" грімкими оплесками приняло до відома й одобрило згадані всі рішення Відділу Суспільного Здоровля і тому Українське Протиалькогольне Товариство „Відродження" має повну надію, що ціла наша українська суспільність щиро піддержить його в його протиалькогольній діяльности.

В часі згаданого Ювилейного Конґресу Т-ва „Просвіта", а саме 24. вересня, відбулися Загальні Збори Т-ва „Відродження", вже на основі нового статуту і на тих Зборах вибрано отсю Головну Раду: голова д-р І. Раковський, заст. голови д-р Софія Парфанович, скарбник д-р Володимира Крушельницька, писар Ярослав Макарушка (студ. медиц.). видлові: проф. Юліян Каменецький, дир. Ів. Герасимович, дир. П. Вовчук, ст. прав М. Хомяк, друк. скл. П. Матчак. Заступники виділових: Ів. Шулим студ. теол., Врецьона В. студ. мед., Клюфас Всев. студ. мед., Береза В. студ. ветер. Контрольна комісія: д-р Ол. Саламанчук, Л. Яцкевичівна ст. прав, Кузик Ів. ст. філ. На Загальних Зборах обговорено напрямні дальшої діяльности Товариства, в якій воно певно зазнає щирої допомоги від цілої нашої суспільности.

Гроші слати складанкою Центробанку на ч. 8817. Листи, як і дотепер, до „Просвіти", Ринок ч. 10 II. пов.

Перед засіданням сойму.

У соймі зявилося небагато послів, що мають приготовити матеріяли для своїх клюбів. Дня 29. жовтня не радив ніякий з пос. клюбів; дня 30. жовтня має бути засідання клюбу „Пяста". На денному порядку вибір членів президії з огляду на резиґнацію пос. Ратая та Домбського. Держ. трибунал не повідомив іще маршала сойму про присуд на бувш. мін. Чеховича, хоч держ. трибунал є органом сойму. Тому марш. Дашинський інтервеніював у тій справі у президента держ. трибуналу.

Політичні конференції.

Президент держави приняв у замку прем. Світальського у справах найближчих днів. В середу буде засідання ради мін. при участи марш. Пілсудського для обговорення тих самих справ. У сойм. кульоарах кружляла чутка, що коли в сойм. зголосять заяву недовіря для уряду Світальського, то президент держави покористується конст. прислугуючим йому правом та відложить сойм. сесію на 30 днів.

—o—

Приказ арештування Вальдемараса?

„Кур. Черв." повідомляє з Ковна будьто би литовський уряд видав офіціяльний приказ арештувати Вальдемараса, якого обвинувачує у спробах держ. перевороту та здефраудування 2 міл. литів. Кажуть, нібито Вальдемарас зложив ці гроші в якімсь англ. банку.

—o—

Фр. соціялісти не візьмуть участи в уряді.

Нац. рада соц. партії 1590 гол. проти 1451 заявилася проти участи соціялістів у кабінеті соц. радикалів.

Соц. парляментарна група 43 гол. проти 11 ухвалила резолюцію, яка жаліє з приводу постанови нац. ради, яку вважає суперечною з основами спільности інтересів і демократії. Резолюція домагається скликання на 25. XII. нац. соц. конгресу. Опісля ухвалили другу резолюцію, що висловлює подяку для Даляділє, за це, що старався утворити уряд.

Даляділє зрікся місії.

Даляділє зрікся місії утворення нового кабінету.

Хто утворить уряд у ЧСР.?

Справа утворення чсл. уряду буде актуальною за кілька днів. Уважають зовсім певним, що премієром буде знову Удржаль. Коли б соціялісти приступили до урядової коаліції, то заступником премієра буде один із соц. міністрів.

Намагане самогубство дир. „Боденкредітанштальт".

У ночі на 29. жовтня у віденськім готелі хотів позбавити себе життя один із директорів „Боденкредітанштальту", Карло Крафт. Тяжко раненого перевезли у шпиталь. Крафт утратив посаду з причини злуки „Боденкредітанштальту" з банком „Кредітанштальт". Останніми часами Крафт вів невдалі спекуляції і впав у фін. скруту.

Пос. Бирка директором Торг. Палати?

Президія Торг.-пром. Палати у Львові ухвалила предложити мін-ству промислу та торговлі кандидатуру пос. Бирки на директора Торг.-пром. Палати у Львові. Пос. Бирка був свого часу віцеміністром скарбу, а тепер, як член ББ., одержав головство соймової бюджетової комісії та ген. бюджетовий реферат.

Після гостини мін. Залєського в Румунії.

Півофіціяльний орган ліб. партії „Віторул" у передовиці каже, що гостина мін. Залєського мала більше значіння ніж сам факт ревізитування мін. Міронеску. Із інтервю мін. Залєського з представниками преси виходить ясно, не лише консолідація польсько-ром. союзу, але й рішучий виступ проти всяких чуток, ворожих політиці мира, основаного на істнуючих договорах. До СРСР. Румунія не має ворожих почувань, але задержує проти нього оборонну поставу. Підписано польсько-ром. арбітражний трактат, та „Віторул", як і оба міністри, сподіється, що ним не треба буде користуватися. Гостина мін. Залєського і його заяви вияснили зовсім непорозуміння, яке Будапешт хотів створити в міжнар. світі коли повторював думку, нібито Польща є прихильником для ревізіоністичної політики Мадярщини.

З судової салі.

ПОЛЬСЬКИЙ МАЙОР ПЕРЕД СУДОМ.

Дня 26. ц. м. перед львівським військовим судом станув майор-лікар д-р Юрій Урбанович. Акт обвинувачення закидає Урбановичеві, що підчас перегляду новобранців за гроші звільнив деякі особи від обовязку військової служби. Розправа відбувалася тайно і до неї не покликано жадних свідків.

Трибуналом проводить шеф суду, полковник Ґодовський, обвинувачує прокуратор, майор Уржендовський, боронить д-р Прох.

Слідство виявило, що майор Урбанович як лікар військової лічниці, спеціяліст від нервових недуг справді звільнив за гроші 58 новобранців, яких опісля переглянула друга лікарська комісія і визнала їх здібними для категорії „А".

Зловживання лікаря Урбановича виявив один звільнений новобранець із Бібрки, який написав донос на майора Урбановича до командата військової лічниці Стронського і спричинив арештування обвинуваченого. Підчас ревізії в домі Урбановича сконфісковано 2000 долярів і векслі на 8000 злотих, про які свідок д-р Осип Левіт твердить, що ті гроші є власністю обвинуваченого, а не грішми здобутими за надужиття при військових переглядах. Деякі свідки, члени родини Урбановича свідчать дуже некорисно для обвинуваченого.

Майор Урбанович бороннться тим, що ніяких грошей від новобранців не брав, а звільняючи їх, кермувався лікарським сумлінням, хоч очевидно, міг помилятися так як помиляються що до стану здоровля новобранця й інші лікарі що признають здібними для військової служби чимало новобранців, яких опісля мусять звільняти підчас служби, або узнають нездатними зовсім здорові особи.

Але акт обвинувачення говорить на підставі певних доказових матеріялів, що д-р Урбанович при помочі посередника Кремінцера-Гольдберга входив у порозуміння з новобранцями гарнізонів у Станиславові, Золочеві, Бережанах, Тернополі та мав чи звязок зі сержантами Тиминським і Гживалою та Арцтом побирав від звільнених новобранців грошеві нагороди.

Розправа ще не закінчена і головний доказовий матеріял про зловживання майора Урбановича буде прочитаний аж сьогодні, а присуд буде оголошений в найближчих днях. До речі, треба згадати, що в списку 58 новобранців звільнених д-ром Урбановичем від військової служби не находимо ані одного українця, а тільки самих жидів.

Манїфестація гаймвери у Відні.

Погрози провідників гаймвери проти соціялістів.

В неділю 27. ц. м. відбулася на площі героїв у Відні величезна манїфестація гаймвери, в якій взяло участь понад 50.000 осіб, в тому кільканадцять тисяч членів у приписаних уніформах. Манїфестація ця відбулася з приводу посвячення трьох прапорів: віденської гаймвери, відділу охорони батьківщини і студентського легіону.

Підчас того свята промовляли провідники гаймвери д-р Штайдле і д-р Пфрімер. Оба вони підчеркували з натиском, що на шляху до перебудови держави в протисоціялістичному дусі гаймвера не спиниться перед нічим і не спічне так довго, як довго марксизм в Австрії не буде цілком зломаний. Реформа державного устрою — казали вони — є тільки початком, далеко не закінченням праці.

Ми — заявив д-р Штайдле — не стерпимо, аби переговори в цій справі зведено на комедію, бо за десять останніх літ ми вже надивилися у нас доволі на комедію. І не може тут бути ніякої посередньої лінії! Коли хто питається: Домашня війна, чи порозуміння? — то ми відповідаємо: Ні одно, ні друге! Не маємо потреби цькувати одних громадян проти других, але й не можемо допустити до того, аби все те хамство, що загніздилося серед нас в часі останніх 10-ьох літ, ратувалося перед загибілю — порозумінням. Ні, на це воно собі не заслужило. Тому ні домашня війна, ні порозуміння, бо панове марксисти мусять покоритися!

Манїфестація пройшла в повнім порядку.

НОВИНКИ

— **Фотограф Янушевич, вул. Вінцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої). Тел. 5960.** 238 13—?

— **Заняття „Діла".** Вчорашнє число „Діла" заняло Львівське Городське Староство за статтю о. пос. Л. Куницького п. з. „День Великих Роковин". Це 27-а чергова конфіската „Діла" в цьому році.

— **Сходини для німецької конверзації.** Як довідуємося, Союз Українок у Львові уряджує для своїх членів і впроваджених ними гостей сходини для німецької конверзації. Ці сходини відбувались би що четверга від год. 18—20 в льокалі Союзу Українок, Підвале ч. 7. Гурток конверзації вестиме п. Дарія Вітошинська-Дзеровичева. Особи, що бажають взяти участь в тій конверзації можуть зголошуватись у домівці С. У. у вівторок, четвер та суботу від 12—13 год. Оплата виносить тільки 5 зол. місячно. Особи, що бажають удосконалитись у німецькій мові, звернуть напевно увагу на цей новий обяв активности Союза Українок та підтримають своєю участю добрий почин.

— **Нинішня молодь.** Довідуємося, що в одній з наших приватних середніх шкіл для дівчат управа хотіла завести надобовязкові години французької й англійської мови. Одначе до того не прийшло, бо ні одна учениця не виявила охоти записатися на науку одної з тих світових мов.

— **Львівська хроніка.** В гардеробі Великого Театру злодії вкрали з кишені Мавриція Фішера 860 зол., одну пару ковтків та вартісні папери двох львівських банків. — При вул. Лещинського ч. 7, вночі вкрадено 42 пари черевиків з торговлі Самуеля Фрухса. — В домі Адольфа Бунда при вул. Котлярській ч. 7, вкрадено ґардеробу та книжку каси ощадности. — Невідомі вломники розбили інвалідську будку М. Унгера при Жерельній вул. і вкрали з неї папіроси, вартости 1000 зол. — На вул. Кентшинських занедужав нагло Зенон Вербицький із Городецької вул. ч. 127 і непритомний впав на тротуар, з чого скористали злодії і вкрали в непритомного скрипку та 200 зол.

— **Вбивство і грабіж.** У Смолині, пов. Рава Руська, невідомі злочинці вбили ножем Івана Доскоча. — На дорозі між Озиминою і Броницею коло Дрогобича, узброєні злодії напали на Леона Герцберга і зрабували в нього 200 зол. — В Золочівщині арештовано радянського горожанина Колнюшия за вбивство поліцая Чапшави. — В тім самім повіті арештовано за рабункові напади Івана Магерівця, Михайла Микитина і Петра Бушковича.

— **Стріляють до поліціянтів.** В селі Поднїстрянах, пов. Бібрка, невідомі особи стріляли до постерункового Івана Патерика, але не ранили його. Постерунковий віддав до своїх ворогів кілька стрілів, та невідомі типи відстрілюючись, зникли без сліду.

— **Пожежі.** У Підгайчиках, пов. Зборів, згорів млин Михайла Зятківського, що спричинило шкоду на 100.000 долярів. — В помешканні Ізидора Люкса, у Львові, при вул. Немцевича 26, вибухла пожежа, яка спричинила деякі шкоди, але скоро була погашена.

— **Залізничі знижки для учнів.** Польське міністерство комунікації оголошує, що учні, які виїзджають на свята Задушних Днів і Всіх Святих можуть користати зі залізничих знижок важних від 31. X. до 5. XI. ц. р.

— **Поштова урядничка дефравданткою.** Вчора закінчилася судова розправа проти Катарини Масляк, поштової урядички в Борщовичах. Акт обвинувачення говорить, що ця урядничка здефравдувала 2.000 зол. з поштової каси свого уряду. Судді присяглі одноголосно засудили обвинувачену на 7 місяців арешту.

— **Батько і дочка під колесами поїзду.** На стації Весела, недалеко Варшави, підчас руху поїзду хотів ускочити до воза Іван Гвоздзік і його дочка. В тій хвилині надіхала льокомотива іншого поїзду і заки машиніст запримітив дві особи на зал. шинах і міг спинити паротяг, необережний батько опинився з дочкою під колесами поїзду і на очах пасажирів обидвоє згинули на місці.

— **Вовки в СРСР.** Московська преса подає, що в селах московської ґубернії появилось так богато вовків, що радянська влада вислала проти них цілі відділи міліції. Вовки цілими зграями напастують аж 36 сіл московської ґубернії.

— **Жертва гри в карти.** „Н. Фр. Прессе" подає, що у Відні в XIII. окрузі застрілився прокуратор Бернард Людер. Причиною трагічного кроку було те, що він любив грати в карти і одної ночі програв майже всі гроші і то свої та своєї жінки. Жінка, що чекала на прокуратора цілу ніч вдома, найшла його вранці при столі в канцелярії із простріленою головою, а лист залишений на столі виявив, що прокуратор застрілився через нещасливе закінчення нічної гриа карти.

— **Розводи в Австрії.** Віденська преса подає, що в році 1928 в Австрії було 5703 розводів. Число розводів у тій державі так збільшується, що в році 1890 була подружа вірність 10 раз більша, як в цьому році і розводів було тоді 10 раз менше. Від 1914 до 1918 р. було 1337 розводів, а від 1919 року число щорічних розводів збільшилось в четверо. Із розведених подруж в 1929 р. 4 проц. не жило з собою навіть року, а 8 проц. розведених жило в подружжу 20 літ. Найбільше розводів було між 2. і 10. р. співжиття, так, що вік 30—40 у чоловіків, а 20—30 для жінок уважається для подружої вірности найбільше небезпечним. Із всіх розведених в Австрії 1928 р. було 15 пар, що розвелись п 70 році життя.

— **71-поверховий хмародер в Ню Йорку.** Нюйоркський банк Сіті Бенк Фармерс Трост Компані вибудує в Ню Йорку при улицях Вилліям і Оівер у фінансовому дистрикті 71-поверховий хмародер для свого банку. Будова має скінчитись за 15 місяців.

Зі спортового життя.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ У. С. С. К.

В неділю 27. ц. м., в год. 9. рано, відбулися в авлі Академічного Дому загальні збори У. С. С. К. при численній участи студентів-спортовців. З діяльности за минулий шкільний рік, яку представив студ. Яр. Рак, ми довідалися, що в У. С. С. К. працювало всього ок. 30 членів, а саме: 11 у секції копаного мяча, кількох управляло легку атлетику й кількох грало в сиtківку. Це безумовно за мало і в напрямі поширення замилування до спорту серед студентства повинен розвинути відповідну акцію нововибраний виділ У. С. С. К., до якого увійшли: Рак Ярослав, Мойсевич Зоня, Старосольський Юрко, Тарнавський Омелян і Ковальська Мирослава. По виборі виділу У. С. С. К. (що істнує тепер як окрема секція фізичного виховання при Т-ві Прихильників Освіти) намітив шляхи дальшої діяльности клюбу студ. Ю. Старосольський. Тими шляхами піде, надіймося, У. С. С. К. в новому році своєї діяльности.

Дописи.

ЛУЦЬК на ВОЛИНІ. (*Українське Пате*). Дня 21. жовтня довідалися ми, що кредитовий банк Певного агітує в своєму бюрі, щоби його клієнти розповсюднювали по селах чутки, що, мовляв, Украінбанку вже не має, що не слід йому звертати позичок, що треба виписуватися, а уділи вносити до банку Певного, при чім кождого члена Дирекції лають останніми словами, вигадують всякі побрехеньки і розповідають про будинки, маєтки, фабрики, що їх нажили члени Дирекції на 30 зол. основного капіталу, з якими почивали свою працю. В цьому виявляється найкраще моральне обличчя Певних, Ерастових і їм подібних людців. Але селяни самі дають опір ріжним агітаторам, не квапляться вибирати паїв й таки звертають частинами позички. Одначе, треба признати, що „повітня кооперація" репрезентується надзвичайно „ефектовно"! — В „Українській Ниві" й „Землі Волынськей" одночасно уміщено напасть на українських радних Луцького Соймику. Довідуємося з цієї напасти, що біля „Ниви" гуртується якась „господарча демо-

тія" й ця „демократія" обрала д-ра Барченка у члени Виділу проти голосів *українців*. Якаж це „демократія"? Галік, польський поміщик, За- польський, польський поміщик, Житинський, ендек, Беневський, осадник, два чехи, один жид, один росіянин і кількох селян з породи „куди вітер віє". Що вони робили по вказівкам Певного — довідуємося в перший раз з „Ниви", але, будь-що-будь, це цінне признання, що робить медвежу прислугу новообраному д-рові Барченкові. При цій нагоді мусимо пригадати, що „господарча демократія" ріжними способами усунула з сойму аж 3 українців. Не-абияку совість треба мати, щоби після цього розписуватися про „більшість голосів". Нікого вже п. Певний не обдурить, бо його метода знана: „розчистити шлях" чужою рукою, що має екзекутиву, а потім виписувати про „побідний шлях" „повітньої демократії" чи „господарчої демократії" на чолі з пп. Галіком і Певним. Кажуть часто-густо під адресою українців, що їхні установи „розполітиковані". А ось знов випадок „нерозполітикованости" противної сторони. Цим разом бавиться в політику магістрат. Взагалі, новий бурмістр, п. Галюсінський, протоптавши всі стежки до „Рідної Хати", уважає, що цим розвязав вже питання про свої відносини до українського населення м. Луцька. Коли кооперативно-інструкторський відділ звернувся до нього з просьбою відступити салю міського театру 31. жовтня в 12 год. полудня (день будній) для організації Академії Ощадности, — п. Галюсінський відмовив. Коли хор Д. Котка просив салю для концерту, він відмовив, а, довідавшись, що хор найняв салю „Просвіти", сам просив, щоби Д. Котко забрав салю міського театру. „Політикує" п. Галюсінський. На свій лад зрозумів лінію „народовецьку": копати „Просвіту", де можна, як і робити прикрости українським громадським діячам, де можна й не можна. Навіть уважає себе за звільненого від основ елементарної ввічливости. Здається, хутко вже доживемо до того часу, коли кожний крамар буде розважати на теми польсько-українських відносин, бо голії по фризієрських закладах вже трактують з клієнтами, що таке „Просвіта", а що „Рідна Хата" або про завдання банку Певного й про переслідування Українбанку. — *Місцевий.*

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Середа, 30. X., год. 7·30 веч. „Втікаючі перепілонька".

Четвер, 31. X., год. 4-та попол. „Притеді", вистава для молоді.

Пятниця, 1. листопада, год. 3·30 веч. „Барон Кімель".

Пятниця, 1. листопада, год. 7·30 веч „Це можеш розказувати своїй бабці".

Субота, 2. листопада, год. 7·30 веч. „Сила призначення".

Малий Міський Театр:

Середа 30. X., год. 7.20, „Процес Мері Деген".

Четвер, 31. X., год. 7·30. веч „Процес Мері Деген.

Пятниця, 1. листопада, год 3·30 попол „Процес Мері Деген".

Пятниця, 1. листопада, год. 7·30 веч. „Процес Мері Деген".

Субота, 2. листопада. год. 7·30 веч. „Процес Мері Деген".

Кіна.

Аполльо: Любов кн. Сергія.

Касіно: Його остання маска (Марселя Альбані).

Кольосей: Два світи (Генні Портен).

Лев: Кон і Келлі в гаремі — комедія (Жорж Сідні).

Марусенька: Шпіон на царськім дворі (Ліяна Гейд, Аґн. Естергазі).

Оаза: Підземні люди.

Палас: Буря над Азією (реж. Пудовкіна).

Пан: Жінка з більшовицького раю (Ольга Чехова).

Пасаж: Чарівник (Рекс Бел). Американська комедія і найновіший тиждень Пате і Гомонта.

Стилеве: Я хочу жінки! Чоловік без шлюбу (Редж. Дені).

Фатаморгана: Що любить жінка?

Химера: Гроші (Ем. Золі).

Утіха: Хатина дядька Томи.

Програма радіо.

Середа 30-го.

Варшава (1411,7) 17·45 Пополудневий концерт оркестри.
Краків (312,8). 16·15 Авдиція для дітей.
Познань (334,8) 20·00 Концерт народньої музики.
Катовиці (408,7). 20·30 Концерт композитора Фрімана.
Вильно (385) 12·05 Поранок музики.
Гельсінгфорс (221,4) 19·30 „Трубадур" опера Верді.
Бреслав (253) 16·30 Концерт радіо-орхестри.
Ляйпціг (259). 14·30 Програма для молоді.
Братислава (279) 12·30 Урочистий концерт.
Талін (296) 18·30 Популярний концерт.
Брно (341,7) 19·30 Оперетка з Праги.
Льондон (356,3) 16·45 Легка музика класична.
Штутгарт (360) 16·00 Популярний концерт.
Гамбург (372) 16·30 Моцартівський концерт.
Франкфурт (390) 16·00 Концерт зі Штутгарту.
Берн (403) 20·00 Давна музика камеральна.
Берлін (418) 19·00. Веселі пісні і дуети.
Стокгольм (436) 18·20 Музика на гармонії.
Рим (441). 21·02 Бетовен і Вагнер.
Лянгенберг (473) 20·00 Німецька народня пісня.
Прага (487) 12·30 Грамофонові платти.
Міляно (501). 20·30 Вечір легкої музики.
Брюссель (509) 21·15 Концерт Радіо-орхестри.
Відень (516,3). 16·00 Концерт капелі Гавпта.
Рига (525). 17·00 Концерт.
Мюнхен (533) 21·15 Вечір Староноримберський.
Москва (825) 15·30 Концерт: Моцарт і Чайковський.
Ковно (1935) 19·35 Вечірня музика.
Ленінград (1000) 19·00 Сатири Майковського.
Париж (1725). 16·45 Радіоконцерт.

Четвер 31-го.

Варшава (1411,7). 12·30 Шкільний концерт.
Краків (312,8) 20.05 Концерт.
Познань (334,8). 20·15 Концерт: Брамс і Бетовен.
Катовиці (408,7). 21·30 Концерт з Вильна.
Вильно (385) 21·30 „Гільтайська трійка".
Гельсінгсфорс (221,4) 18·30 Дуети.
Бреслав (253) 19·15 Концерт радіо-орхестри.
Ляйпціг (259) 19·30 Пісні та арії, співає Каман.
Братислава (279) 18·10 Популярні пісні.
Талін (296) 19·50 Релігійна музика.
Брно (341,7) 18·35 Музика для молоді
Льондон (356,3). 19·45 Пісні Ліста.
Штутгарт (360) 20·15 „Солом'яна вдова" оперетка.
Гамбург (372) 20·00 Популярний концерт.
Франкфурт (390). 20·15 Оперетка зі Штутгарту.
Берн (403). 20·00 Швайцарська музика.
Берлін (418). 16·30 Нові пісні.
Стокгольм (436) 20·00 Військова музика.
Лянгенберг (473) 20·00 Веселий вечір.
Прага (487) 16·30 Камеральний концерт.
Міляно (501). 11·15 Музичні продукції.
Брюссель (509) 21·00 Концерт з Амстердаму.
Відень (516,3). 20·05 „Вільний Стрілець" Вебера.
Рига (525) 20·03 Вечір оперетоκ.
Мюнхен (533). 16·30 Російська музика.
Москва (825). 15·30 Концерт творів Стравінського і Прокопєва.
Ковно (1935) 19·45 Вечірня музика.
Ленінград (1000). 12·00 Робітничий концерт.
Харків (1304). 20·35 Музична вечірка.
Париж (1725) 21·00 Радіоконцерт.

Пятниця 1-го XI. 1929.

Варшава (1411,7) 20·05 Музична гутірка.
Краків (312,8) 12·00 Трансмісії з Варшави.
Познань (334,8). 17·45 Вокальний концерт.
Катовиці (408,7) 17·45 Концерт з Варшави.
Вильно (385) 17·20 Літерацька авдиція.
Гельсінгсфорс (221,4) 18·25 Спів та органова музика.
Бреслав (253) 16·30 Камеральний концерт.
Ляйпціг (259) 16·30 Концерт солістів.
Братислава (279) 16·30 Пісні Фібіха і Ірака.
Брно (341,7) 12.00 Орхестровий концерт.
Льондон (356,3) 13·00 Сонати.
Штутгарт (360) 19·30 Симфонічний концерт.
Гамбург (372) 20·00 Народня авдиція.
Франкфурт (390) 19·30 Концерт зі Штутгарту.
Берн (403) 16·00 Орхестра з Курсалю.
Берлін (418) 16.30 Концерт радіо-орхестри.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Наддніпрянський Хор Д. Котка: 729 1—2
Середа, 30. X. — Бучач.
Четвер, 31. X. — Монастериська.

Позір! Перемишлянщина! Дня 1. листопада ц. р. о год. 10. рано відбудеться в Перемишлянах торжественне Поминальне Богослуження.

В четвер, дня 31 жовтня ц. р. в год. 7·30 вечером відбудеться в домівці Українського Лікарського Товариства при вул. Руській ч. 3/II. реферат Д-ра Музики п. н. Скорість опадання червених тілець крови. 1—1

Союз Українок улаштує для своїх членів і впроваджених ними гостей кожного четверга від год. 18—20 сходини для німецької конверсації. Гурток вестиме п. д-р Дарія Вітошинська Дзеровичева. Зголошення в домівці С. У. второк, четвер і субота від 12—13. Оплата 5 зол. місячно. 796 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Конкурс.

„Мінеральний Живець Черче", Спілка з обмеженою порукою у Львові оголошує конкурс на посаду адміністратора свого підприємства водолічничого в Черчи. Першенство до одержання цеї посади буде мати особа, обізнана з веденням такого підприємства.— Платня після умови. Подання з відповідними прилогами, описом життя і поданням услівій належить вносити тільки почтою до Управи Спілки у Львові, Ринок ч. 10. 1. пов. найдальше до дня 30. листопада 1929 р. 790 2—3

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.